

۱۲ ماهه برابر با ۲۲ اردیبهشت، روز جهانی «زنان در ریاضیات» است. این نامگذاری به افتخار مریم میرزاخانی، ریاضیدان نابغه ایرانی و استاد دانشگاه استنفورد انجام شده است.

مریم میرزاخانی متولد ۲۲ اردیبهشت ۱۳۵۶ (۱۲ ماهه سال ۱۹۷۷) است. وی پس از اتمام تحصیلات متوسطه در دبیرستان فرزندگان تهران، تحصیلات کارشناسی خود را در رشته ریاضی در دانشگاه صنعتی شریف به پایان برد. میرزاخانی پس از پایان دوره کارشناسی برای ادامه تحصیل به دانشگاه هاروارد آمریکا رفت. او دارای مدرک دکترا از دانشگاه هاروارد ایالات متحده، اولین و تنها زنی است که تا کنون مدال فیلدز را از آن خود کرده است؛ مدالی که هر چهار سال یکبار در جریان کنفرانس اتحادیه جهانی ریاضیات به ریاضیدانان جوانی اهدا می‌شود که کار ارزشمند و در خور توجهی در موضوع علم ریاضی انجام داده‌اند. مریم میرزاخانی در سال ۲۰۱۴ میلادی برنده جایزه فیلدز شد؛ کمتر از سه سال قبل از اینکه ابتلا به سرطان، به زندگی کوتاه و پرافتخار او پایان دهد.

میرزاخانی پیش از آن نیز دوبار مدال طلای المپیاد جهانی ریاضی را از آن خود کرده بود و در سال ۲۰۰۵ میلادی نیز از سوی ماهنامه آمریکایی «علم برای عموم» به عنوان یکی از ده ذهن جوان برگزیده‌ی سال انتخاب شده بود.

او در دانشگاه‌های استنفورد و پرینستون به عنوان استاد دانشگاه و پژوهشگر رشته‌ی ریاضیات فعالیت کرد و در سال ۲۰۱۳ میلادی نیز از سوی انجمن ریاضی آمریکا برنده جایزه روث لیتل ساتر شد.

نهاد زنان سازمان ملل، در سال ۱۳۹۹ مریم میرزاخانی را در فهرست ۷ دانشمند تاثیرگذاری قرار داد که «در راه هموارکردن مسیر دانش‌اندوزی برای زنان» الهام بخش بودند. در سایت نهاد زنان سازمان ملل به نقل از زنده یاد میرزاخانی، درباره‌ی علاقه او به علم ریاضی نوشته شده است: «هرچه وقتم را بیشتر صرف ریاضی می‌کنم، بیشتر هیجان زده می‌شوم. هیجان کشف و لذت بردن از چیزهای جدید، احساسی شبیه به بودن بر بالای قله و داشتن دیدی واضح از آنجا را به من می‌دهد.»

این نهاد اعلام می‌دارد که «گرچه مریم میرزاخانی در سال ۲۰۱۷ میلادی از میان ما رفت، اما سهم ارزشمند او در توسعه علم ریاضیات بر همگان روشن است و فعالیت‌های او راهی را برای آینده بسیاری از زنان ریاضیدان هموار کرده است.»

امسال سالروز تولد یکی از زنان تاثیرگذار تاریخ علوم، زنده یاد مریم میرزاخانی، در حالی گرامی می‌داریم که دختران دانش‌آموزان دختر ما که هر یک از آنها می‌توانند مریم میرزاخانی دیگر شوند، در معرض حملات شیمیایی قرار دارند تا درس خواندن، مدارس و دانشگاه‌ها را ترک کنند. زهی خیال باطل! زنان و دختران ایرانی در همه‌ی عرصه‌های اجتماعی، سیاسی، علمی، هنری و فرهنگی فعالانه حضور دارند و بی‌شک مریم میرزاخانی‌های فراوانی پرورش خواهند داد.

احد قربانی دهناری

۲۱ اردیبهشت ۱۴۰۲ - ۱۱ مه ۲۰۲۳